

УДК 332.1:620.9

БЮДЖЕТНО-ПОДАТКОВА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ

Демчишак Н.Б., Касімова Ю.П., Кочут І.І.

Львівський національний університет імені Івана Франка

Сучасна енергетика в основному базується на невідновлюваних джерелах енергії, які, будучи обмеженими, є вичерпними і не можуть гарантувати сталість розвитку, а їх використання є фактором економічної кризи. Застосування відновлюваних джерел енергії стало одним із важливих критеріїв розвитку світової спільноти. Саме тому, в роботі було проаналізовано сучасний стан та перспективи подальшого розвитку зазначеної галузі енергетики, а також запропоновано один з методів стимулювання – це бюджетно-податкова підтримка. Проведене дослідження відображає, що Україна починає впроваджувати відновлювану енергетику, але недосконала законодавча база та відсутність бюджетно-податкової підтримки уповільнюють темпи розвитку та зменшують інвестиційну привабливість галузі. Отже, результати проведеного дослідження свідчать про те, що розвиток ринку відновлюваної енергетики в Україні є перспективним та має супроводжуватися бюджетним і податковим регулюванням, а також спиратись на досконалу законодавчу базу.

Ключові слова: відновлювана енергетика, енергетична стратегія, альтернативні джерела енергії, «зелений» тариф, бюджетна підтримка, податкове стимулювання.

Постановка проблеми. Поглиблення економічного співробітництва між Україною та ЄС у контексті імплементації угоди про Асоціацію, невід'ємною складовою якої є інтеграція енергетичної інфраструктури і енергетичних ринків, зумовлює зростання ролі відновлюваної енергетики. Зростання виробництва, екстенсивний тип господарювання, забруднення довкілля, а також коливання цін на енергоресурси зумовили пошук більшістю країнами пошуку альтернативних джерел енергії в контексті політики ресурсозбереження. Тому актуалізується потреба дослідження проблематики застосування інструментів бюджетно-податкового впливу на розвиток сфери відновлюваної енергетики в Україні у контексті сучасних тенденцій на вітчизняному і світовому енергетичному ринках.

Аналіз останніх наукових досліджень і публікацій. Окремі аспекти використання відновлюваної енергетики та застосування відповідних механізмів фінансового стимулювання їх використання вивчалися такими науковцями, як В. Геєць, М. Долішній, С. Дорогунцов, С. Єрмілов, М. Земляний, С. Корсунський, С. Кудря, А. Суходоля, А. Шидловський, А. Шевцов та ін. Однак, що недостатньо дослідженими залишаються сучасні аспекти сталого енергозабезпечення на основі використання традиційних і нетрадиційних джерел енергії та пріоритети державної підтримки у цій сфері.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Стратегічні орієнтири на екологізацію паливно-енергетичного сектора, зниження залежності від імпорту енергоносіїв, підвищення енергетичної безпеки, ефективності функціонування вітчизняної енергосистеми є пріоритетними для України. Але, враховуючи економічні та політичні перешкоди ці проблеми залишаються досі не вирішеними. Тому, підвищення конкурентоспроможності та стабільності енергетичного сектора шляхом диверсифікації джерел енергії, застосування принципів енергоефективності та енергозбереження, розвитку відновлюваної енергетики з урахуванням економічної доцільності та охорони довкілля мають бути

першочерговими завданнями для забезпечення економічного зростання та прогресу в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергетики і їхніми державами-членами.

Мета статті. Головною метою цієї роботи є аналіз сучасного стану розвитку відновлюваної енергетики та окреслення пріоритетів формування дієвої системи її бюджетно-податкового стимулювання в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Загальновідомо, що Україна є енергодефіцитною країною та імпортує близько 70% обсягу природного газу, водночас енергоємність вітчизняної економіки в 3-4 рази перевищує відповідні показники розвинутих країн, що підвищує чутливість до умов імпортування природного газу та знижує рівень енергетичної безпеки країни.

Традиційна енергетика, заснована на видобувних технологіях, досягла рівня, коли стала причиною залежності держав, які зайняті видобутком і реалізацією сировини. Відтак сьогодні передові країни вибрали вектор реструктуризації економіки на основі розвитку відновлювальної енергетики, тобто енергетики, заснованої на використанні відновлювальних джерел і ресурсів. Так використання вітрових, сонячних, біопаливних, малих гідроелектростанцій, як ключових *відновлюваних джерел енергії* (далі – ВДЕ) витісняє електростанції з використанням вугілля, нафти, газу, збагаченого урану, що є основою успішного подолання проблем погіршення екології, змін клімату та інших руйнівних наслідків. Хоча, безумовно, для окремих країн та України зокрема неможливою є повна відмова від традиційних джерел енергії.

При цьому, сьогодні річний технічно досяжний енергетичний потенціал відновлюваних джерел енергії в Україні, за підрахунками Інституту відновлюваної енергетики Національної академії наук, досягає 68,6 млн. тонн нафтового еквіваленту, що становить близько 50% загального енергоспоживання в Україні [1, с. 32].

Відновлювану енергію можна отримувати з води, вітру, сонячного світла, геотермічної або

відновлюваної сировини. На відміну від викопних видів палива, більшість відновлюваних джерел необмежені і безкоштовні.

Отже, основними видами відновлюваної енергії, в Україні зокрема, на сьогодні є: вітрова енергія, сонячна енергія, геотермальна енергія, гідроенергія, енергія біомас [2].

Сучасні вітряні турбіни перетворюють вітрову енергію на електричну, що коштує майже як енергія, вироблена на теплових електростанціях. Традиційно, вітрові генератори розміщують на узбережжях морів, великих озер і водосховищ, в степах, передгір'ях та у гірських районах, тобто в районах зі значним вітроенергетичним потенціалом (в Україні перспективними для вітрової енергетики районами вважаються Карпатські та Кримські гори).

Перешкодами у використанні сонячної енергії є необхідність у великих ділянках для розміщення устаткування, значні коливання потужності сонячного випромінювання залежно від кліматичних зон. Безпосереднє перетворення сонячної енергії в електричну за допомогою сонячних батарей застосовується і в космічних технологіях. Також, сонячні батареї можна ефективно застосовувати в домашньому господарстві, у будинках, що є поширеною практикою за кордоном, але, поки такий спосіб отримання електричної енергії є дорожчим, ніж її одержання традиційними способами.

Тепло термальних вод перетворюють на електроенергію за допомогою турбогенераторів, використання геотермальної енергії зазвичай спричиняє теплове забруднення довкілля. Великою проблемою, пов'язаною з використанням термальних вод є те, що вони часто мінералізовані та це робить їх корозійно-активними, що вимагає застосування корозійно-стійких матеріалів і проведення профілактичних робіт. Вважається, що в Україні перспективними регіонами для вироблення геотермальної енергії є Закарпаття [2].

Гідроенергетика є комплексною водогосподарчою системою, що вирішує завдання водопостачання населення й промисловості, водного транспорту, рибного господарства, рекреації. Гідроенергетика є найбільш технологічно освоєним способом виробництва електроенергії, який широко використовується у світі та є надійним енергоресурсом. На сьогодні, гідроелектростанції експлуатуються у 159 країнах та забезпечують виробництво 16,3% всієї виробленої у світі електроенергії [3, с. 5]. Гідроенергетика дає змогу ефективно отримати електроенергію, при низьких затратах та тривалому терміні експлуатації об'єктів.

Також енергію отримують шляхом спалювання рослинної біомаси, хоча коефіцієнт корисної дії таких енергоустановок невисокий у зв'язку з низькою калорійністю палива, а одержана енергія коштує дорого при значних витратах біомаси.

В цьому контексті отримання енергії шляхом спалювання рослинної біомаси має альтернативу організації переробки – розкладання органічних залишків у спеціальних установках (метантенках) з подальшим використанням метану (біогазу). Метод доцільний якщо є великі об'єми сільськогосподарських, деревообробних або ко-

мунальних відходів. Це дає змогу після переробки відходів на етиловий чи метиловий спирти використовувати їх як моторне паливо або як добувку до бензину.

Відтак, перевагою відновлюваної енергетики є те, що вона є екологічно чистим невичерпним джерелом енергії, яке надає можливість зменшити навантаження на ресурсну базу та знизити загальну ресурсозатратність, а отже сприяє вирішенню проблем підвищення ефективності виробництва. Водночас, ВДЕ сприяють не лише вирішенню екологічних проблем, але й соціальних, оскільки зменшується кількість шкідливих викидів, що в кінцевому підсумку сприяє підвищенню рівня і якості життя громадян.

Зважаючи на активні процеси децентралізації зауважимо, що використання ВДЕ сприяє розвитку міст, які завдяки застосуванню сонячних, вітряних, біогазових установок, малих гідроелектростанцій можуть автономно забезпечити потреби в електроенергії, скоротивши бюджетні витрати та ресурсозалежність. Жителі можуть самостійно виробляти електроенергію та контролювати її розподіл, мінімізуючи при цьому також втрати при передачі на великі відстані. Це, в свою чергу може бути одним із факторів забезпечення стійкого економічного зростання, на основі нових альтернатив екстенсивної енергетики, в тому числі у контексті розвитку об'єднання територіальних громад в Україні.

В Україні «зелена» енергетика упродовж останніх років стає доступнішою, а винаходи й нові її джерела та технології виробництва мають сприяти розвитку інновацій та удосконаленню енергетичної інфраструктури. В свою чергу, це спонукає активізацію фахівців науково-дослідних установ й закладів вищої освіти до започаткування проведення робіт щодо впровадження інноваційних проектів та формуванням новітніх концепцій в цій галузі.

Водночас, в Україні схвалена Енергетична стратегія на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність», відповідно до якої визначено, що відновлювана енергія є ключовим пріоритетом на шляху подолання кризових явищ та досягнення розвитку економічної сфери країни [4].

Україна у темпах розвитку відновлювальної енергетики суттєво відстає від розвинутих країн Європи, Америки і Азії, штучна енергетична залежність від Російської Федерації стала важливим фактором послаблення обороноздатності і бідності, невиправданої енергозатратності, значної енергомісткості вітчизняної продукції, зокрема металургії та хімічної промисловості, що фактично знижує її конкурентоспроможність на світовому ринку.

При цьому, потрібно зважати на те, що розвитку світової енергетики у різних країнах характерний циклічний характер розвитку, а використання довгих хвиль може бути основою оцінки розвитку енергетики. За цим же принципом в ФРН складають енергетичні прогнози за методом Форсайт (з англ. foresight – передбачення) та визначають довгострокові цілі. Так, прикладом існуючого на сьогодні прогнозу розвитку енергетичного сектору є Сценарій розвитку енергетики ФРН до 2050 року. Період 50-річного

циклу характеризується фазами відновлення, активного розвитку, який базується на принципах функціонування стійкої економічної системи, в основі якої лежить одна чи декілька базових інновацій [1, с. 8]. Довгострокові енергоцикли характеризуються тим, що світова економіка в кінці циклу загалом вичерпує свої можливості щодо задоволення потреби в енергії за існуючої структури енергоресурсів та за існуючого рівня технологій, підходить до чергового енергетичного порогу, який обмежує розвиток суспільства, причому останній долається за допомогою чергової енергетичної революції, яка відкриває нові можливості для суспільства у виході на новий виток свого розвитку.

Всі види ВДЕ є практично невичерпними й екологічно чистими. При цьому, у світі найбільш динамічно розвиваються енергетичні потужності вітроенергетики – в середньому майже 50% приросту щороку, сонячна енергетика – до 33%, геотермальна і водна – понад 8%, ресурси біомаси (враховуючи зростаючу частку твердих побутових відходів) – приблизно 9,3% [1, с. 74].

В цілому Україна володіє потенціалом застосування нетрадиційних джерел енергії, зважаючи на сприятливі кліматичні умови, однак, для їх ефективного використання необхідні новітні технології, які успішно впроваджуються розвинутими країнами, а також відповідна культура енергозбереження, замість недбалого відношення до нього. Але існуючі проблеми сфери відновлюваної енергетики також безпосередньо пов'язані з недоліками та прорахунками в енергетичній політиці держави та, як наслідок, низьким рівнем енергетичної безпеки, чого можна було б уникнути за умови застосування дієвих інструментів фінансового регулювання та стимулювання.

Відзначимо, що в Європі інструментом стимулювання відновлюваної енергетики є сталі тарифи. Так, в Україні «зелений тариф» почав діяти з 2009 року. На той час він уже діяв в 62 країнах. Згідно Закону України «Про електроенергетику» [6]: *зелений тариф* – тариф, за яким оптовий ринок електричної енергії України зобов'язаний закуповувати електричну енергію, вироблену на об'єктах електроенергетики з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – вироблена

лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями), у тому числі на введених в експлуатацію пускових комплексах. Енергопостачальники зобов'язані купувати електричну енергію, у випадках, обсягах та за цінами, визначеними Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (далі – НКРЕКП) [7].

Водночас Законом України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії» [8] введена прив'язка «зеленого» тарифу для приватних домогосподарств до офіційного курсу євро. Це означає, що «зелені» тарифи для приватних домогосподарств переглядатимуться НКРЕКП щоквартально шляхом перерахування фіксованих мінімальних розмірів відповідних тарифів за середнім офіційним курсом НБУ за останніх 30 календарних днів, що передують останньому в кварталі засіданню НКРЕКП [6].

Розглянемо динаміку розмірів тарифів, затверджених НКРЕКП (табл. 1).

Аналізуючи розміри тарифів на період до 31.12.2029 очевидна динаміка до їх зниження, що в свою чергу має стимулювати та забезпечувати розвиток відновлюваної енергетики в Україні.

Оскільки для виробітку енергії з альтернативних джерел необхідні чималі стартові інвестиції, держава, зацікавлена в заохоченні такого бізнесу, встановлює механізм, завдяки якому викуповує «зелену» електроенергію за завищеним тарифом. Отже, держава гарантує, що вся вироблена електроенергія з відновлюваних джерел буде викуплена за «зеленим» тарифом повністю у грошовій формі, тобто без жодних заліків заборгованості за відповідними розрахунками.

Запровадження «зеленого» тарифу в Україні, на наш погляд, є досить важливим позитивним сигналом для інвесторів, які до цього часу вагалися, чи вкладати кошти у дорогі об'єкти нетрадиційної енергетики. Зокрема, перешкодами для них були:

- штучно занижені ціни на електроенергію;
- відсутність державних гарантій щодо придбання надлишків виробленої енергії;
- дефіцит інформації щодо реальних обсягів попиту на енергоресурси в країні та регіонах,

Таблиця 1

**Фіксовані мінімальні розміри «зелених» тарифів на електричну енергію
(коп/кВт · год (без ПДВ) на період до 31.12.2029**

Категорії об'єктів електроенергетики, для яких застосовується «зелений» тариф	з 01.04.2013 по 31.12.2014	з 01.01.2015 по 30.06.2015	з 01.07.2015 по 31.12.2015	з 01.01.2016 по 31.12.2016	з 01.01.2017 по 31.12.2019	з 01.01.2020 по 31.12.2024	з 01.01.2025 по 31.12.2029
Для електроенергії, виробленої з енергії вітру об'єктами електроенергетики приватних домогосподарств, величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт	–	–	126,27	113,41	101,14		
Для електроенергії, виробленої з енергії сонячного випромінювання об'єктами електроенергетики, які вмонтовані (встановлені) на дахах та/або фасадах приватних домогосподарств (будинків, будівель та споруд), величина встановленої потужності яких не перевищує 30 кВт	389,34	350,18	217,47	206,36	196,43	176,55	157,26

Джерело: складено авторами за даними [9]

а також загострення ситуації на сході України, в регіонах, де потреби в енергоресурсах завжди були достатньо високі.

Для вітчизняної відновлюваної енергетики, темпи розвитку якої суттєво збільшилися, показовим став 2013 рік, коли встановлена потужність об'єктів відновлюваної енергетики майже подвоїлась та перевищила 1 ГВт, а річний обсяг виробленої з відновлюваних джерел електроенергії перевищив 1 млрд. кВт·г, а також було укладено перший контракт на постачання вітрогенераторів вітчизняного виробництва до Казахстану [10].

За останні 3 роки потужність об'єктів відновлюваної електроенергетики (без урахування тимчасово окупованої території АР Крим), яким встановлено «зелений» тариф, збільшилась на 408 МВт (з 967 МВт до 1375 МВт), з них введено в експлуатацію: у 2015 році – 30 МВт потужностей; у 2016 році – 121 МВт потужностей; у 2017 році – 257 МВт потужностей. При цьому, на будівництво 408 МВт потужності об'єктів відновлюваної електроенергетики було інвестовано понад 400 млн євро [11].

Цікаво відзначити, що станом на 31 грудня 2017 року в Україні працює 376 об'єктів відновлюваної електроенергетики, яким встановлено «зелений» тариф, загальною потужністю 1375 МВт, з них: 193 сонячних електростанцій, загальною потужністю 742 МВт, 20 вітрових електростанцій, загальною потужністю 465 МВт, 136 малих гідроелектростанцій, загальною потужністю 95 МВт, 6 електростанцій на біомасі, загальною потужністю 39 МВт, 21 електростанція на біогазі, загальною потужністю 34 МВт [11].

Структуру галузі відновлюваної енергетики та потужність кожного з видів альтернативних джерел енергії відображено на рис. 1.

Вважаємо, розроблення інструментів впливу та фінансової підтримки має стати головним стимулом для інвестицій у розглядувані об'єкти, а також підвищення якості послуг на ринку відновлюваної енергетики. Зокрема, як видно з рис. 1 значний потенціал мають об'єкти сонячної енергетики.

Для стимулювання розвитку відновлюваної енергетики, використання ВДЕ та альтернативних видів палива в Україні у Податковому і Митному

кодексах України містяться положення, якими передбачено застосування окремих інструментів податкового стимулювання, зокрема [12; 13]:

1) зниження податку на землю для підприємств відновлюваної енергетики;

2) звільнення від оподаткування:

– прибутку від основної діяльності компаній у сфері енергетики, які виробляють електроенергію з відновлюваних джерел;

– прибутку виробників біопалива, отриманого від продажу біопалива;

– прибутку підприємств, отриманого від діяльності з одночасного виробництва електричної і теплової енергії та/або виробництва теплової енергії з використанням біологічних видів палива;

– прибутку виробників техніки, обладнання та устаткування для виготовлення та реконструкції технічних і транспортних засобів, які споживають біологічні види палива;

– звільнення від обкладення податком на додану вартість операцій із ввезення на митну територію України устаткування, яке працює на відновлюваних джерелах енергії, обладнання і матеріалів для виробництва альтернативних видів палива або для виробництва енергії з відновлюваних джерел енергії, а також звільнення від сплати ввізного мита зазначеного устаткування, обладнання і матеріалів.

Крім того, Законом України «Про електроенергетику» [4] та Постановою НКРЕКП «Про встановлення фіксованих мінімальних розмірів «зелених» тарифів на електричну енергію для приватних домогосподарств» [7] передбачено встановлення «зеленого» тарифу, за яким закуповується електрична енергія, вироблена на об'єктах електроенергетики, з альтернативних джерел енергії (крім доменного та коксівного газів, а з використанням гідроенергії – вироблена лише мікро-, міні- та малими гідроелектростанціями). Це, на наш погляд, має важливе значення для домогосподарств, що можуть встановлювати, зокрема, сонячні батареї на будинках.

Також, на наш погляд, доцільно було б в частині стимулювання домогосподарств до використання ВДЕ, зокрема вже згаданої сонячної батареї, у ПКУ внести відповідні зміни, а саме

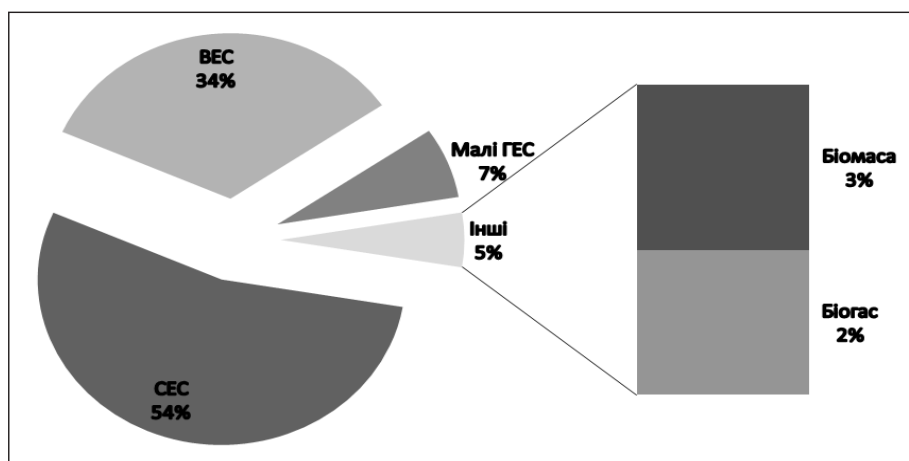

Рис. 1. Загальна потужність об'єктів відновлюваної енергетики в Україні у 2017 р., у %

Примітка. ВЕС – вітрові електростанції, СЕС – сонячні електростанції, малі ГЕС – малі гідроелектростанції

Джерело: складено авторами за даними [11]

встановити пільги у вигляді зниження відсоткових ставок або повного звільнення від сплати податку на майно. Мова йде, в першу чергу, про застосування таких податкових інструментів у частині сплати податку на нерухоме майно, що може бути актуальним для громадян, які проживають у будинках з великою площею.

Застосування податкових інструментів, зокрема розробка механізмів імплементації передбачених податкових пільг у чинному законодавстві, вважаємо, має доповнюватися системою бюджетного регулювання й підтримки розвитку галузі. На наш погляд, безумовно, необхідно активно працювати над підвищенням ефективності використання «зеленого тарифу» з одночасною роботою над удосконаленням чинної нормативно-правової бази. Оскільки, по-перше, термін окупності сонячних батарей є досить тривалий – 4-5 років. По-друге, доцільно було б приділити увагу розробці інструментів реалізації державного стимулювання експорту енергії, що належить до компетенції державного регулятора у сфері енергетичної політики. Ефективна співпраця НКРЕКП з іншими органами державної законодавчої та виконавчої влади України здатна спричинити активізацію процесів збільшення виробництва енергії з ВДЕ як для внутрішніх потреб країни, так і для продажу за кордон, що закріпить позиції України на європейському ринку. По-третє, необхідно впровадити використання бюджетних кредитів в частині надання повного або часткового безвідсоткового кредитування пріоритетних проектів з енергозбереження. Це створить можливість фінансування відновлюваної енергетики як з державного бюджету, так і з місцевих. Також зазначений інструмент актуальний і тому, що в умовах децентралізації зростають можливості місцевих громад, які можуть бути ініціаторами та активними учасниками фінансування.

Водночас, доречно звернути увагу, що відповідні інструменти стимулювання розвитку ВДЕ передбачає і Закон України «Про інноваційну діяльність» [14], а енергетика, по-суті, є однією з пріоритетніших галузей, що підтверджує положення Закону України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [15].

Також, Кабінет Міністрів України Розпорядженням від 18 серпня 2017 р. № 605-р Уряд схвалив Енергетичну стратегію України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» [4]. Стратегія «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність» є документом, який окреслює стратегічні орієнтири розвитку паливно-енергетичного комплексу України, спрямованим на міжгалузеву кооперацію для ефективного та надійного задоволення потреб національної економіки та громадян необхідними видами енергії. Зокрема, зазначено, що енергетичний комплекс України має пройти період трансформації, що зумовлено не лише дією галузевих чинників, але й соціально-економічними перетвореннями у країні з урахуванням фактора безпеки в умовах агресії Російської Федерації [4].

У свою чергу, зарубіжний досвід підтверджує те, що важливою для стимулювання та фінансування проектів відновлювальної енергетики є державна підтримка економічного розвитку на

інноваційній основі, що передбачає застосування як прямих методів регулювання (бюджетних), так і непрямих – податкових [16].

Основами інструментами стимулювання інвесторів в контексті дослідження зарубіжного досвіду розвитку відновлюваної енергетики можуть бути [17]:

1. «зелений» тариф, тобто гарантії держави виробникам, що енергія, вироблена ними, буде придбана за вищими цінами, ніж у виробників традиційної енергії, що дасть змогу державі залучити в галузь інвесторів;

2. квоти на купівлю визначеного обсягу енергії з відновлюваних джерел і штрафи тим, хто не купує певну кількість «зеленої» електрики (у країнах, де приватизовані енергетичні об'єкти);

3. гранти та дотації, пільгові кредити від держави;

4. зелені сертифікати, з допомогою яких держава забезпечує однакову дохідність незалежно від виду використовуюваного ВДЕ («відновлювані облигації») змушують торговців купити певну кількість «зеленої» електрики, а у випадку відмови вони зобов'язані сплатити штраф, при цьому закуповувані ліміти щороку зростають;

5. податкові пільги та кредити (у Чехії, виробники «зеленої» електроенергії також звільняються від сплати ПДВ, а в Нідерландах, Франції і Швеції споживачі всіх видів «чистої» енергії – від екологічних податків, у США встановлені податкові пільги для інвесторів у сфері відновлювальної енергетики: до 30% пільги до 2019 року, потім вони будуть знижені до 10% – до 2022, що призведе до значного зростання альтернативної енергетики у США шляхом залучення багатомільйонних інвестицій.

Використання передового зарубіжного досвіду має супроводжуватись продовженням розвитку енергетичної сфери України та впровадженням вітчизняних здобутки.

Висновки. Ефективний розвиток відновлюваної енергетики в Україні передбачає необхідність формування національної енергетичної політики в рамках якої, на наш погляд, мають бути реалізовані наступні заходи:

– удосконалення науково-методичних засад стимулюючої політики держави, заснованої на наданні пільг для виробників і споживачів ВДЕ;

– формування норм відновлюваної енергетики з урахуванням особливостей освоєння кожного з видів ВДЕ;

– використання дієвих механізмів фінансування із забезпеченням належного рівня моніторингу та контролю за ефективним використанням наданих пільг;

– прийняття державою програми розвитку відновлюваної енергетики в частині залучення іноземних та вітчизняних інвестицій у цю сферу;

– використання передового досвіду провідних європейських держав щодо застосування та розвитку ВДЕ;

– впровадження інноваційних підходів для створення привабливих інвестиційних проектів за умови залучення до співпраці вітчизняних закладів вищої освіти і науково-дослідних установ.

Отже, розвиток ринку відновлюваної енергетики в Україні має супроводжуватись бюджетним та податковим регулюванням, а також враховувати вимоги сьогодення.

Список літератури:

1. Рожко А.О. Економічне співробітництво України та ФРН у сфері відновлюваних та нетрадиційних джерел енергії: Монографія. – Тернопіль, 2011. – 311 с.
2. Відновлювані джерела енергії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://cd.greenpack.in.ua/vidnovlyuvani-dzherela-energi/>.
3. Суходоля О.М., Сидоренко А.А., Бегун С.В., Білуха А.А. Сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку гідроенергетики України / за ред. Суходоля О.М. / Аналітична доповідь. НІСД, 2014. – 54 с.
4. «Про схвалення Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»: Розпорядження від 18 серпня 2017 р. № 605-р / Кабінет Міністрів України. – Офіц. вид. – Київ: «Урядовий кур'єр» від 08.09.2017.
5. Енергетичні ресурси та потоки / [Шидловський А.К., Віхорев Ю.О., Гінайло В.О. та ін.]; під заг. ред. А.К. Шидловського. – Київ: Українські енциклопедичні знання, 2003. – 472 с.
6. «Про електроенергетику»: Закон від 16.10.1997 № 575/97-ВР : текст зі змін. від 11.06.2017 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: Парлам. вид-во, 1998 р.
7. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nerc.gov.ua/>.
8. «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення конкурентних умов виробництва електроенергії з альтернативних джерел енергії»: Закон від 04.06.2015 № 514-VIII / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: Парлам. вид-во, 2015 р.
9. «Про встановлення фіксованих мінімальних розмірів «зелених» тарифів на електричну енергію для приватних домогосподарств»: Постанова від 20.07.2015 № 2044 / М-во юстиції України. – Офіц. вид. – Київ: «Офіційний вісник України» від 25.08.2015.
10. «Про Національний план дій з відновлюваної енергетики на період до 2020 року»: Розпорядження від 01.10.2014 № 902-р / Кабінет міністрів України. – Офіц. вид. – Київ: «Офіційний вісник України» від 17.10.2014.
11. Інформація щодо потужності та обсягів виробництва електроенергії об'єктами відновлюваної електроенергетики, яким встановлено «зелений» тариф [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://saee.gov.ua/sites/default/files/IV%202017.pdf>.
12. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI : текст із змін. від 19.04.2018 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: «Офіційний вісник України» від 10.12.2010.
13. Митний кодекс України: Закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI : текст із змін. від 19.04.2018 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: «Офіційний вісник України» від 04.05.2012.
14. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 № 40-IV : текст із змін. від 05.12.2012 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: «Офіційний вісник України» від 06.08.2002.
15. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 08.09.2011 № 3715-VI : текст із змін. від 05.12.2012 / Верховна Рада України. – Офіц. вид. – Київ: «Офіційний вісник України» від 14.10.2011.
16. Крупка М.І. Сучасна парадигма фінансового регулювання інноваційної діяльності в Україні / М.І. Крупка, Н.Б. Демчишак // Фінанси України. – 2017. – № 11. – С. 47-64.
17. Кузьміна М.М. Форми інвестування у відновлювану енергетику [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://econtlaw.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2017/08/113-121.pdf>.

Демчишак Н.Б., Касимова Ю.П., Кочут І.І.

Львівський національний університет імені Івана Франко

БЮДЖЕТНО-НАЛОГОВАЯ ПОДДЕРЖКА РАЗВИТИЯ ВОЗОБНОВЛЯЕМОЙ ЭНЕРГЕТИКИ В УКРАИНЕ

Аннотация

Современная энергетика в основном базируется на невозобновляемых источниках энергии, которые, будучи ограниченными, являются исчерпывающими и не могут гарантировать устойчивость развития, а их использование является фактором экономического кризиса. Применение возобновляемых источников энергии стало одним из важных критериев развития мирового сообщества. Именно поэтому, в работе было проанализировано современное состояние и перспективы дальнейшего развития данной отрасли энергетики, а также предложен один из методов стимулирования – это бюджетно-налоговая поддержка. Проведенное исследование отражает, что Украина начинает внедрять возобновляемую энергетику, но несовершенная законодательная база и отсутствие бюджетно-налоговой поддержки замедляют темпы развития и уменьшают инвестиционную привлекательность отрасли. Таким образом, результаты проведенного исследования свидетельствуют о том, что развитие рынка возобновляемой энергетики в Украине является перспективным и должно сопровождаться бюджетным и налоговым регулированием, а также опираться на совершенную законодательную базу.

Ключевые слова: возобновляемая энергетика, энергетическая стратегия, альтернативные источники энергии, «зеленый» тариф, бюджетная поддержка, налоговое стимулирование.

Demchyshak N.B., Kasimova Yu.P., Kochut I.I.

Lviv Ivan Franko National University

BUDGET AND TAX SUPPORT FOR RENEWABLE ENERGY DEVELOPMENT IN UKRAINE

Summary

Modern energy is mainly based on non-renewable energy sources, which, being limited, are exhaustive and can not guarantee the sustainability of development, and their use is a factor in the economic crisis. The use of renewable energy sources has become one of the important criteria for the development of the world community. That is why the work analyzed the current state and prospects for further development of this energy sector, as well as one of the methods of stimulation is proposed – this is fiscal support. The research carried out reflects that Ukraine is beginning to implement renewable energy, but the imperfect legislative framework and the lack of fiscal support support slow down the growth rate and reduce the investment attractiveness of the industry. Obvious advantages of renewable sources of energy with the obligations of international treaties of Ukraine should find reflection in public policy and public support for the sake of a common secure future.

Keywords: renewable energy, energy strategy, alternative energy sources, green tariff, budget support, tax incentives.